

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5741

เรื่อง ทุเรียน ราชาผลไม้
ผู้เรียบเรียง นายวิริยะ คล้ายแดง วิทยากรชำนาญการพิเศษ
 กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ตุลาคม 2568

ทุเรียน ได้ชื่อว่าเป็นราชาผลไม้ ซึ่งมีที่มาหลายอย่างด้วยกัน เริ่มต้นจากด้านรูปลักษณะภายนอก ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีเปลือกหนามแหลมคมจึงทำให้หลายคนเปรียบเหมือนกับเป็นมงกุฎของพระราชาราช ส่วนด้านรสชาติ ทุเรียนจะมีรสหวานมันและมีกลิ่นรุนแรงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว หากคนที่ชอบจะบอกว่า กลิ่นทุเรียนนั้นหอม นอกจากรสชาติ ยังพบว่า เนื้อสัมผัสของทุเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญ โดยเนื้อสุก นุ่ม และเนื้อกรอบนอกนุ่มใน ได้รับความนิยมนมากในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนเนื้อโกฉีกซึ่งเป็นทุเรียนระยะแรกของเนื้อที่สามารถกินได้ จะมีความกรอบและรสชาติไม่หวานมาก ได้รับความนิยมนรองลงมา สำหรับในด้านคุณประโยชน์ของโภชนาการ ทุเรียนจัดเป็นผลไม้ที่มีน้ำตาลสูง วิตามินซี โพแทสเซียม และกรดอะมิโน จึงเป็นแหล่งของคาร์โบไฮเดรต โปรตีน และไขมันอย่างดี ไม่เหมาะสำหรับผู้ป่วยเบาหวานเพราะหากบริโภคเข้าไป นอกจากจะทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว อาจยังทำให้เกิดอาการร้อนในหรือรู้สึกไม่สบายเนื้อตัวอีกด้วย แต่สิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้ทุเรียนเป็นราชาผลไม้ นั่นคือ ทุเรียนเป็นผลไม้เศรษฐกิจสำคัญของประเทศที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงเพราะราคาของผลผลิตที่สูงกว่าผลไม้อื่นและให้ผลตอบแทนแก่ชาวสวนทุเรียนได้จำนวนมาก ซึ่งในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ราคาทุเรียนเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย 34 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2557 มาเป็น 127 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2567 ไม่เพียงแค่นั้น ทุเรียนยังมีศักยภาพในด้านการส่งออกซึ่งในแต่ละปีสร้างมูลค่าให้ประเทศได้มากกว่าหนึ่งแสนล้านบาท โดยในปี 2567 ที่ผ่านมา มีมูลค่าการส่งออกทุเรียนผลสดและทุเรียนแช่แข็ง มากถึง 157,550 ล้านบาท และเกือบทั้งหมดคือ ร้อยละ 97 ส่งออกไปจีนหรือกล่าวได้ว่า จีนคือตลาดนำเข้าทุเรียนไทยที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จีนมีความนิยมบริโภคทุเรียนไทยเพิ่มสูงมาก ส่งผลให้ตลาดการส่งออกทุเรียนไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด และทำให้ทุเรียนได้รับการยกย่องว่าเป็น “ราชาผลไม้”

กรมวิชาการเกษตรได้ศึกษาสายพันธุ์ของทุเรียนไทยพบว่า มีมากกว่า 500 สายพันธุ์ และพันธุ์ที่นิยมปลูกทางการค้า ได้แก่ พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ชะนี พันธุ์ก้านยาว พันธุ์กระดุม ซึ่งพื้นที่ปลูกทุเรียนที่สำคัญของไทยกระจายตัวในหลายภาค โดยจังหวัดที่มีผลผลิตสูงที่สุดคือ จันทบุรี ชุมพร และระยอง ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีจังหวัดสำคัญอื่น ๆ เช่น ตราด สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และยะลา รวมถึงพื้นที่ที่เริ่มปลูกมากขึ้นในภาคเหนือ เช่น อุตรดิตถ์ พิษณุโลก ภาคกลาง เช่น กาญจนบุรี ราชบุรี และภาคอีสาน เช่น ศรีสะเกษ ส่วนฤดูเก็บเกี่ยวผลทุเรียนเริ่มตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายนของทุกปี หลังจากนั้นผลผลิตจะเริ่มลดลง แต่ยังคงมีออกผลในบางพื้นที่

ทุเรียนไทยมีลักษณะโดดเด่นในหลายด้าน ด้านการผลิตและเพาะปลูก ได้แก่ มีความหลากหลายทางพันธุกรรมของทุเรียนสูง มีพันธุ์ทุเรียนที่เป็นที่ยอมรับของตลาด และมีการพัฒนาสายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถผลิตทุเรียนได้ทั้งในและนอกฤดูปลูก ส่วนด้านการรวบรวมผลผลิตถึงการแปรรูป ได้แก่ มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการคัดทุเรียนคุณภาพ และผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปของไทยมีคุณภาพดี มีความหลากหลายสามารถส่งออกได้ตลอดทั้งปี แต่ในขณะเดียวกัน ทุเรียนไทยยังมีข้อด้อยและปัญหาที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาทุเรียนด้อยคุณภาพจากการตัดผลทุเรียนอ่อนและการปนเปื้อนสารเคมี สร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์และความเสียหายในเชิงธุรกิจ ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคและต่อการค้าขายทุเรียน 2) ปัญหาขาดแคลนแรงงานในการผลิตทุเรียน ส่งผลให้ชาวสวนทุเรียนได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถเก็บผลผลิตได้ทันต่อเวลาและเกิดความเสียหาย และ 3) ปัญหาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของล้งต่างชาติ ส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายแก่ชาวสวนทุเรียนจากการถูกตราครีบบื้อและการเอารัดเอาเปรียบเป็นการผูกขาดทางการค้า จากปัญหาดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความสนใจและตระหนักในความเดือดร้อนของชาวสวนทุเรียน จึงได้เสนอญัตติ เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขปัญหาทุเรียนอย่างยั่งยืนทั้งระบบและยกร่างกฎหมายว่าด้วยทุเรียน ซึ่งในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 20 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบให้ส่งญัตติดังกล่าวให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณาศึกษาต่อไป

จะเห็นได้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติให้ความสำคัญต่อชาวสวนทุเรียนและการกำกับดูแลผลผลิตทุเรียน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยทุเรียน ซึ่งทุเรียนนั้นไม่มีกฎหมายรายชนิดพีระระดับพระราชบัญญัติว่าด้วยทุเรียนเป็นการเฉพาะเพื่อการกำกับดูแลและการบริหารจัดการผลผลิตทั้งระบบ แต่ทุเรียนมีกฎหมายเกี่ยวกับพืชทั่วไปใช้กำกับควบคุมดูแล อาทิ พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 และทุเรียนยังมีกฎหมายที่กำกับดูแลเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรทุเรียนและหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรียกว่า จีเอพี (GAP) ทุเรียนมีข้อกำหนดหลักปฏิบัติในการตรวจและรับผลทุเรียนสำหรับโรงรวบรวมและโรงคัดบรรจุตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 มีการใช้มาตรการทางปกครองและมาตรการทางกฎหมายด้วยการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากผู้จำหน่ายทุเรียนอ่อนหรือทุเรียนด้อยคุณภาพ รวมถึงการกำกับดูแลการส่งออกทุเรียนสดไปนอกราชอาณาจักร ดังนั้นหากมีการยกร่างพระราชบัญญัติทุเรียนขึ้นมา ควรมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การจัดตั้งกองทุนทุเรียนเพื่อให้การส่งเสริมการส่งออกและการแปรรูป ตลอดจนช่วยเหลือผู้ขอรับการสนับสนุนได้อย่างทั่วถึง โดยให้มีคณะกรรมการทุเรียนมีหน้าที่บริหารจัดการกองทุนทุเรียน และจัดทำแผนพัฒนาทุเรียนทั้งระบบ เช่นนั้นแล้ว พระราชบัญญัติทุเรียนจะเป็นการพัฒนาทุเรียนไทยให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ สามารถพัฒนาการผลิตทุเรียนไทยให้มีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพชาวสวนทุเรียนให้แข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ “ทุเรียน” จะคงเป็น “ราชาผลไม้” ตลอดไป

บรรณานุกรม

- กรมการค้าต่างประเทศ, สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองหนานหนิง. (4 กรกฎาคม 2567). **จีนอนุญาตให้นำเข้าทุเรียนสดจากมาเลเซียอย่างเป็นทางการ**. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.ditp.go.th/post/a4xoj686r9s9hqau03v9mqjs>
- กรมวิชาการเกษตร, สถาบันวิจัยพืชสวน. (พฤษภาคม 2563). **สถานการณ์ทุเรียน**. สืบค้น 11 กันยายน 2568 จาก https://doa.go.th/hort/wp-content/uploads/2020/10/สถานการณ์ทุเรียน_พฤษภาคม63.pdf
- กานต์นภัส แสนยศ. (25 พฤษภาคม 2565). **ราชา ราชนิผลไม้**. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2567 จาก http://cmi.nfe.go.th/lib/Lib_Doisaket/index.php?name=knowledge1&file=readknowledge&id=88
- “ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนเป็นผู้ส่งผลทุเรียนสดออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2563” (25 สิงหาคม 2563). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 195 ง, น. 1-5.
- “พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551” (22 กุมภาพันธ์ 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนที่ 37 ก, น. 1-23.
- มาดูกันว่า!! ทุเรียน พันธุ์ไหนจากจังหวัดไหน โดนใจมหาชนคนชอบทุเรียนกันบ้าง**. (3 กรกฎาคม 2567). สืบค้น 22 ตุลาคม 2567 จาก <https://mgronline.com/smes/detail/9670000056532>
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). **รวมกฎหมายเกษตร**. สืบค้น 6 มิถุนายน 2567 จาก https://cpd.go.th/images/Law_books.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2568). **สินค้าส่งออกสำคัญของไทย**. สืบค้น 11 กันยายน 2568 จาก <https://traderreport.moc.go.th/th/stat/reportcomcodeexport01>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ. (มกราคม 2568). **เอกสารประกอบการพิจารณาญัตติเรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาการส่งเสริมพัฒนา แก้ไขปัญหาทุเรียนอย่างยั่งยืนทั้งระบบและยกร่างกฎหมายว่าด้วยทุเรียน เพิ่มเติม (Supplement) จาก อ.พ. 3/2568 สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง**. สืบค้น 11 กันยายน 2568 จาก <https://prt.parliament.go.th/items/24e64073-d28b-493b-871d-b22f7f8c599b>